
БОШКО СУВАЈЦИЋ
КАКО УПОКОЈИТИ ИГРУ

**БИБЛИОТЕКА
НЕСАНИЦА**

оснивач и први уредник (1994–2011)
ПЕТРУ КРДУ

Уредник
ДРАШКО РЕЂЕП

Бошко Сувајцић

КАКО УПОКОЈИТИ ИГРУ

Вршац
2018.

САДРЖАЈ:

УВОДНА РЕЧ /11

Модернизам и традиција
ВИНАВЕР И ТРАДИЦИЈА ИЛИ КАКО
УПОКОЈИТИ ИГРУ /15
КОСОВСКО ОПРЕДЕЉЕЊЕ МИЛУТИНА
БОЈИЋА /39
ПЛАВИ КАМЕН И ТИШИНА У ПОЕЗИЈИ
СТЕВАНА РАИЧКОВИЋА /61

Српски север: поезија кристала
УЛЕПШАВАЊЕ НЕВИДЉИВОГ:
ХАГИОГРАФИЈА О МИРОСЛАВУ АНТИЋУ /85
СРПСКИ СЕВЕР: ЗАВЕШТАЊЕ ДЕЈАНА
МЕДАКОВИЋА /103
КРИСТАЛИ ПОЕЗИЈЕ И ПОЕЗИЈА КРИСТАЛА
ПЕТРА ПАЈИЋА /111

Славјанска госпа од сутона
МИХОЉСКО ЛЕТО ДЕСАНКЕ МАКСИМОВИЋ /137
СЛАВЈАНСКА ГОСПА ОД СУТОНА /141

Анђео историје или Анђео очајања
АНТОЛОГИЈА ЋОПИЋ ИЛИ АНЂЕО ИСТОРИЈЕ /169
КАО МИРНИ И СВЕТЛИ ВЕСНИК СЕЛИМИРА
РАДУЛОВИЋА /173
АНЂЕО ОЧАЈАЊА /187

У корену мита
ПОЕТИКА ПРОСТОРА У ПРОКЛЕТОЈ АВЛИЈИ
ИВЕ АНДРИЋА /193
МИТ О КОРЕНИМА У КОРЕНИМА
ДОБРИЦЕ ЋОСИЋА /217

Балкан – мит о одласку
БАЛКАН – МИТ О ОДЛАСКУ /247

Библиографска напомена /265

„Назовите ме како хоћете“
(Д. Медаковић, *Завештање*)

Мојој породици.

УВОДНА РЕЧ

Књига есеја *Како упокојити игру* обухвата есеје, студије и огледе који су обједињени заједничким мотивом игре између традиције и модернизма у српској књижевности 20. и 21. века. Игре као метафизичке категорије духа. Игре која је племенита креација и „пир злих волшебника“. Игре са којом се „ваља играти“. Игре у којој се играју реч и ритам, облик и смисао, пародија и травестија, покрет и окамењеност, мирис и боја, број и бесконачност, стварност и опсена, спиритуално и телесно, интелектом спознато и чулима доживљено.

Уводно поглавље *Модернизам и традиција* детектује мрежу невидљивих усменопоетских, митских и традицијских стратума у одабраном штиву песника српског модернизма у следећим есејима: „Винавер и традиција или како упокојити игру“, „Косовско опредељење Милутина Бојића“ и „Плави камен и тишина у поезији Стевана Раичковића“. У поглављу *Српски север: поезија кристала* тематизује се ходочасничка линија певања, али и тумачења поезије Мирослава Антића, Дејана Медаковића и Драшка Ређепа, те игра кристала у поезији „чистог доба“ Петра Пајића. *Славјанска госпа од сутона* обједињује, на основу исконске виталности поезије и отменог поимања национа, есеје „Михољско лето Десанке Максимовић“ и „Славјанска госпа од сутона: Дечанска звона Даринке Јеврић“. У поглављу *Анђео очајања или Анђео историје* сабрани су, из есхатолошке визуре, текстови „Антологија Ћопић или Анђео историје“, „Као мирни и тихи весник Селимира Радуловића“ и „Анђео очајања: Отмено, а црно Милана Ненадића“.

Поглавље *У корену мита* тематизује поезику мита у романима Иве Андрића (*Проклета авлија*) и Добрице Ћосића (*Корени*).

Књига се у завршном сегменту *Балкан – мит о одласку* бави поетичким, социолошким и друштвеним претпоставкама епохалне појаве Бранимира Џонија Штулића, последње аутентичне рок иконе југословенске новоталасне сцене.

Захваљујем свима који су допринели објављивању ове књиге, пре свих уреднику библиотеке „Несаница“ КОВ-а др Драшку Ређењу, који је пресудно допринео да до ње уопште дође. Хвала др Мини Ђурић на посвећеном и стручном читању мог тумачења српских песника 20. и 21. века. Хвала Ани Крду и Жарку Чигоји на поверењу. И, на крају. Хвала мојој породици на свесрдној и несебичној подршци. Њој посвећујем ову књигу.

Модернизам и традиција

ВИНАВЕР И ТРАДИЦИЈА ИЛИ КАКО УПОКОЈИТИ ИГРУ

Свака је игра значила – свет
А тражила је вечност.
(„Насеље“)

Винаверов однос према традицији често се поистовећује са његовим односом према епском десетерцу. Доиста, десетерац је био преспор и прегломазан за Станислава Винавера.¹ Десетерачки ритам и епски језик симболизовали су за њега замрзнутост страсти и осујећеност промене, инертност поезије, равнодушност егзистенције, бескорисну јаловост живота. С друге стране, бугарштица је за Винавера песничка врста много „гипкијега ритма“ („Језик наш насушни“, *Дела* 8: 19).

Ипак, ретко је ко у српској авангардној књижевности до те мере познавао, разумевао и тако зрело промишљао српску усмену епску поезију. Неке од најлепших мисли и најтачнијих опсервација

---

1 „У стихији нашега језика, која се најјасније приказује народном песмом, постоји и једна тежња да се материја с времена на време згусне у моћну и крепку јединку. Можда да би се нешто значајније спасло. Народни десетерац траје такорећи вечито. Можемо замислити да је све израђено и обузето десетерцем, јер он не преза ни од чега, ни од кога, и шаблонизира апсолутно све. У том бесловесном и немуштом ходу одједном се згушњава нешто и добијамо чвршће и гушће ткање. Као када би се неко стваралачко градиво свестило и ужасавало од простора и од времена, који су пред њим и иза њега. И свугде, не само у десетерцу него у целом нашем фолклору, осећам тежњу да се у бесциљној превласти епопеје, остваре јаснији и претежнији повремени циљеви“ („Увод у *Чуваре света*“, Винавер, *Дела* 3: 83).